Lietas Nr. C30282315
Lietas arhīva Nr. CA-0099-17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2017.gada 30.maijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore
tiesnese V.Lohova
tiesnesis I.Stivriņš
ar sekretāri I.Belasovu

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" prasībā pret /pers. A/ par parāda un līgumsoda piedziņu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 1.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" 2014.gada 28.augustā cēla tiesā prasību pret /pers. A/ par dzīvojamās mājas uzturēšanas, apsaimniekošanas maksas un komunālo maksājumu parāda un līgumsoda piedziņu, pamatojoties uz Civillikuma 2., 7., 8., 994., 1587., 1651., 1652., 1662., 1716., 1720., 1732., 1779., 1828.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, izvirzot šādus prasījumus:

- piedzīt no /pers. A/ prasītājas labā pamatparādu 4929,92 EUR, līgumsodu 4184,19 EUR, samaksāto valsts nodevu 583,30 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR;
- noteikt prasītājas tiesības saņemt līdz sprieduma izpildei likumiskos sešus procentus gadā no pamatparāda summas.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājas pārvaldīšanā atrodas dzīvojamā māja /adrese/.

Atbildētājam saskaņā ar 2001.gada 17.janvāra pirkuma līgumu pieder dzīvokļa īpašums Nr.65, /adrese/. Īpašuma tiesības atbildētājam nostiprinātas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatā 2001.gada 18.janvārī.

Puses par dzīvokli, /adrese/-65 Rīgā, 2001.gada 18.maijā noslēdza dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumu. Līguma 3.4.punkts noteic, ka līgumā noteikto maksājumu kavējumu gadījumos atbildētājs apņemas maksāt līgumsodu 0,1% apmērā par katru nokavēto dienu no kopējās parāda summas.

Neskatoties uz to, ka atbildētājam nekādu šķēršļu lietot savā īpašumā esošo dzīvokli nav bijis, maksājumi netiek veikti savlaicīgi un pilnā apmērā. Pamatparāds par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem 4929,92 EUR apmērā atbildētājam izveidojies par laika posmu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam, un arī līgumsods aprēķināts par laika posmu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam, un ir 4184,19 EUR.

Atbildētājs/pers. A/ rakstveida paskaidrojumus lietā nav iesniedzis.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 1.jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji. No /pers. A/SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" labā piedzīts parāds par laika periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam 4929,92 EUR un tiesas izdevumi 436,64 EUR, kopā 5366,56 EUR. Atzītas prasītājas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās, bet neatmaksātās parāda summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai. No /pers. A/ valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,76 EUR.

Noraidīta SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasība daļā par līgumsoda 4184,19 EUR piedziņu.

Pirmās instances tiesa nodibināja, ka atbildētājam Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas /zemesgrāmatas nodalījums/, 2001.gada 18.janvārī nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - dzīvokli Nr.65 /adrese/. Savukārt prasītāja apsaimnieko šo nekustamo īpašumu pamatojoties uz 2001.gada 18.maijā starp pusēm noslēgto dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumu Nr.P 441.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs nebūtu saņēmis pakalpojumus prasītāja norādītajā apmērā, un to, ka parādu par laika periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam 4929,92 EUR atbildētājs būtu samaksājis prasītājai, kā arī veicis maksājumus par saņemtajiem apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem.

Līdz ar to atbildētājs /pers. A/ nav ievērojis Civillikuma 1587.panta normu par līdzēja pienākumiem, Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līguma Nr.P441 3.1.punktu, likuma "Par dzīvokļa īpašumu" (kas bija spēkā līdz 2011.gada 31.decembrim) 12.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, kas noteic, ka dzīvokļa īpašniekam ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā; segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus šā likuma 13.pantā noteiktajā kārtībā (..).

Attiecībā uz prasījumu piedzīt no atbildētāja līgumsodu pamatojoties uz 2001.gada 18.maijā pušu noslēgtā dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līguma Nr.P 441 3.4.punktu, tiesa norādīja sekojošo.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājs būtu uzņēmies maksāt tieši līgumsodu par maksājumu kavējumu atbilstoši Civillikuma 1716. un 1717.panta noteikumiem, tādēļ tiesa atzina, ka nav pamatots prasījums par līgumsoda piedziņu no atbildētāja un šajā daļā prasība noraidāma.

Civilprocesa likuma 192.pantā noteikts, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas. Tādēļ nav pamata vērtēt 2001.gada 18.maija dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līguma Nr.P441 3.4.punktā pielīgto procentu piedziņu.

Atsaucoties uz Civillikuma 1759.pantu, 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.pantu, tiesa noteica prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no pamatparāda summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei.

Prasītāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" iesniedza apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 1.jūnija spriedumu, uzskata to par nepamatotu un pārsūdz spriedumu daļā, ar kuru noraidīta līgumsoda 492,99 EUR piedziņa.

Uzskata, ka Civillikumā nav reglamentēts tāds tiesību institūts kā soda nauda, bet gan divi citi atšķirīgi civiltiesību institūti – līgumsods un procenti.

Tiesa neievērojot Civillikuma 1508.un 1509.pantu, nepareizi iztulkoja vārda "soda nauda" nozīmi, vai ar to jāsaprot līgumsods vai procenti par samaksas nokavējumu.

Prasītāja uzskata, ka ar pušu 2001.gada 18.maija līguma 3.4.punktā noteikto ir atzīstams, ka puses vienojās par līgumsodu, kas Civillikuma 1716.panta izpratnē noteikts kā pamatums atbildētājam par maksājumu savlaicīgu neveikšanu. Tiesa nepamatoti ierobežojusies tikai ar secinājumu, ka puses nav pielīgušas prasībā norādīto līgumsodu.

Apelātore uzskata, ka lietas materiālos ir skaidri redzams, ka atbildētājs ir pieļāvis pielīgto maksājumu kavējumu, jo parāds veidojies ilgstošā laika posmā, līdz ar to, prasītājai ir tiesības piemērot līgumā noteikto soda sankciju par maksājuma termiņa neievērošanu, piedzenot līgumsodu par maksājumu kavējumu.

Pirmās instances tiesa lietas apstākļus attiecībā uz prasībā norādīto līgumsodu nepareizi novērtēja.

No atbildētāja atbilstoši Civillikuma 1716.panta trešajai daļai būtu piedzenams līgumsods, ne vairāk kā 10 % apmērā no pamatparāda summas, kas ir 492,99 EUR. Lūdz apmierināt apelācijas sūdzību un piedzīt no /pers. A/ līgumsodu 492,99 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus to faktiskajā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja uz tiesas sēdi neieradās, lietā iesniedza lūgumu izskatīt apelācijas sūdzību bez SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" klātbūtnes, un norāda, ka prasītāja apelācijas sūdzību uztur pilnā apmērā pēc tajā norādītiem motīviem.

Atbildētājs/pers. A/ uz tiesas sēdi neieradās un par neierašanās iemesliem nav ziņojis. Atbildētājam par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{2} panta pirmās un otrās daļas noteikumiem (lietas 2.sējuma 6.-10.lapa).

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem, nolēma lietu izskatīt bez lietas dalībnieku klātbūtnes, jo lietas dalībniekiem par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

Motīvu daļa

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, ņemot vērā apelācijas sūdzības motīvus, un lietā iesniegtos materiālus, uzskata, ka SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" prasība ir pamatota un apmierināma daļēji, un lietā iesniegtā apelācijas sūdzība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 1.jūnija spriedumu prasība apmierināta daļēji.

N o /pers. A/SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" labā piedzīts parāds par laika periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam 4929,92 EUR un tiesas izdevumi 436,64 EUR, kopā 5366,56 EUR. Atzītas prasītājas tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās, bet neatmaksātās parāda summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai.

Civilprocesa likuma 203.panta otrā daļa nosaka, ja spriedums pārsūdzēts kāda daļā, tā nepārsūdzētajā daļā spriedums stājies likumīgā spēkā, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai. Tādējādi pirmās instances tiesas spriedums tā nepārsūdzētajā daļā ir stājies spēkā un nav pārskatāms.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās, un nepārbauda pirmās instances tiesā konstatētos faktu, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Saskaņā ar minētā likuma normu lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedumu un apelācijas sūdzība. Lieta izskatāma tikai tādā apjomā, kā lūgts apelācijas sūdzībā.

Tādējādi, pēc būtības SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" apelācijas kārtībā pārsūdzēja pirmās instances tiesa spriedumu tikai daļā par pilnīgu līgumsoda noraidīšanu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" lūdz piedzīt no atbildētāja līgumsodu 492,99 EUR.

Saskaņā ar 2001.gada 18.maija dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līguma, kas noslēgts, starp apsaimniekotāju un atbildētāju /pers. A/, 3.4.punktu, kas nosaka, ka, ja maksājumi par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, komunālie maksājumi, kas izdarāmi vienlaikus ar maksājumiem par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, tiek veikti ar kavējumu, par katru nokavēto dienu maksājama soda nauda 0,1% apmērā no kopējās parādu summas (lieta 1.sējuma 27.lapa).

Prasītāja SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" uzskata un apelācijas sūdzībā norāda, ka saskaņā ar līguma 3.4.punktā noteikto un Civillikuma 1716.pantu, atbildētājam /pers. A/par maksājumu savlaicīgu neveikšanu ir jāmaksā līgumsods 492,99 EUR.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzina, ka lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs būtu uzņēmies maksāt tieši līgumsodu par maksājumu kavējumu, tāpēc prasību par līgumsoda piedziņu noraidīja.

Civillikumā nav reglamentēts tāds tiesību institūts kā soda nauda, bet gan divi citi atšķirīgi civiltiesību institūti – līgumsods un procenti.

Līgumsods ir pamatums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību nepildītu vai nepildītu pienācīgi (Civillikuma 1716.pants). Ar procentiem jāsaprot atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu (Civillikuma 1753.pants). Tādējādi līgumsods ir uzskatāms par saistību tiesību pastiprinājumu, kas iedarbojas kā nelabvēlīgu seku draudi, kā arī līgumsods pastāv tikai kā papildsaistība blakus pamatsaistībai, turpretim procenti ir atlīdzība par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu, kura galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci. Līgumsoda izteikšana procentos nepadara to par citu saistību tiesību institūtu – procentu saistību *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 30.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-156/2016)*.

Ievērojot minēto, 2001.gada 18.maija dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumā noteiktā soda nauda 0,1 % apmērā no kopējās parādu summas par kavējumu nevar būt nekas cits kā līgumsods (negatīvas sekas), jo minētā soda naudas likme iedarbojas kā sods par saistības nepildīšanu.

Līgumsodam ir privāttiesiskas sankcijas raksturs, kurš izpaužas kā pienākums ciest mantisku pamatumu par pienācīgi neizpildītu saistību.

Pirmās instances tiesa spriedumā atzina, ka atbildētājs nepildīja savu pienākumu, proti, nenorēķinājās par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, kā arī par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem, sakarā ar ko atbildētāja parāds par laika periodu no 2006.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 1.jūlijam ir 4929,92 EUR.

Atbildētājs/pers. A/ acīmredzami ir pieļāvis pielīgto maksājumu kavējumu, jo parāds veidojies ilgstošā laika posmā, līdz ar to prasītājai ir tiesības saņemt līgumsodu, un apelācijas sūdzība lietā ir iesniegta pamatoti.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.panta trešo daļu un apsaimniekošanas līguma 3.4.punkta noteikumiem, prasītājai SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" ir tiesības saņemt no atbildētāja līgumsodu par maksājumu kavējumu 492,99 EUR, tas ir, 10 % no pamatparāda 4929,92 EUR summas.

Apelācijas instances tiesa atzīts, ka SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" iesniegtā apelācijas sūdzība ir pamatota, jo pirmās instances tiesa nepamatoti prasījumu par līgumsoda piedziņu noraidīja pilnīgi.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka prasītājs īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 413.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Tā kā prasība apmierināta pilnīgi, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja prasītājas labā piedzenama par apelācijas sūdzību samaksātā valsts nodeva 73,95 EUR (lietas 1.sējuma 132.lapa).

Noskaidrots, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādi pirmās instances tiesā 2,76 EUR un apelācijas instances tiesā 3,32 EUR, kopā 6,08 EUR. (lietas 1.sējuma 2.lapa un 2.sējuma 2.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantā noteikto, no atbildētāja /pers. A/ valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,08 EUR.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks" prasību par līgumsoda piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, līgumsodu 492,99 EUR un tiesas izdevumus 73,95 EUR, kopā 566,94 EUR (pieci simti sešdesmit seši *euro* un 94 centi), kas iemaksājami SIA "Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas numurs 40103362321, norēķinu kontā Nr.LV38PARX0013044380019, AS "Citadele banka".

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsta labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,08 EUR (seši *euro* un 8 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods: TRELLV22, iemaksas mērķis – 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un dati lietas identificēšanai.

Noteikt /pers. A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. Pēc ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas (valsts labā) kvīts oriģināls šajā noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Prasītāja spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 EUR.

Atbildētājs, kuram sprieduma noraksts nosūtīts saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{2} pantu, kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas un samaksājot drošības naudu 300 EUR.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore

Tiesnese V.Lohova

Tiesnesis I.Stivriņš